Pandit Deendayal Upadhyaya Education Society's

Shri Sant Savta Mali Gramin Mahavidyalaya, Phulambri

Pradhanmantri Uchchatar Shiksha Abhiyan (PMUSHA)

Sponsored &

Department of Sociology

Organized

CERTIFICATE COURSE IN ORGANIC FARMING

1 to 12 February 2025

Report
2024-2025

Index

Sr. No.	Content	Page No.
1	Sanction Letter	1
2	Brochure	2-3
3	Notic	4
4	Admission Form	5
5	Enrolled List of Student	6
6	Time Table	7
7	Invitation &Appritiation Letter	8-12
8	Attendance Sheet	13-14
9	MCQ Exame Paper	15
10	Answer Key	16
11	Result Sheet	17
12	Certificate Xerox	18
13	Organic Farming Course Report	19-20
14	Photographs	21-23

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता।।

स्थापना वर्ष : १९९७
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि.छ. संभाजीनगर ४३११११
Web Site: www.savtacollege.org
Email ID: savtacollege@gmail.com

Phone No : 0240-2633988, Mob. 9970126100
Pandit Dindayal Upadyaya Education Society's
SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN MAHAVIDYALAYA
Ta.Phulambri, Chhatrapati Sambhajinagar 431111
Permanent Affiliation: PPG/2008-09/12077-81,dt 17/7/2008
UGC -2(f) & 12 (B) Letter No : 8-219/2009 (CPP-I/C) dt.27/8/2010

Affiliated to Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University Chh. Sambhajinagar431004

Hon. Haribhau Bagde President	Hon. Nivrutti Gawande Secretary	Dr. Subhash Takle Principal

एसएसएसएमजीएम/आदेश/२०२४-२५/504-505 दि. ३१/०१/२०२५

कार्यालयीन आदेश

Reference :-

1. Approval letter from SPD Office Mumbai-SPD/RUSA/2024-25/469 date 23/08/2024.
2. Technical Approval from VJIT Mumbai-VJIT/PMUSHA/2024/3033 dated 22/08/2023
3. Online meeting with SPD office held on 26 August 2024.
4. Meeting on Programme Implementation Committee 11/10/2024.

विषय :- Soft Component मधील Certificate Course चालवणे बाबत.

वरील संदर्भ क्र. १ व २ नुसार Soft Component मधील कार्यक्रम अमलबजावणी करण्यास मान्यता मिळालेली आहे.

Details of Course : Organic Farming Certificate Course

Sr. No.	Name of the Course	Name of Co-ordinator/ Department	Time Period	Approved Amount
1	Organic Farming Certificate Course	Department -- Sociology Co-ordinator – Dr. Nalgirkar M.M.	01 Feb. 2025 to 12 Feb. 2025 (Total 30 Period, 2 Credit)	20,000

Responsibility and Time line :

संदर्भ क्र. ४ नुसार महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभागामार्फत **सेंद्रीयशेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम** या अभ्यासक्रमाची अमलबजावणी करण्याचे ठरले आहे. संबंधीत प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम दि. १ फेब्रुवारी २०२५ या तारखेपासून घेण्यास सुरूवात करावी. तसेच या प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमासाठी संदर्भ क्र. १ व २ नुसार २०,०००/- रूपये खर्च करण्यास अनुमती मिळाली असून हा खर्च व्याख्याते व Field Visit साठी करण्यात यावा.

प्रतिलिपी :-

१. डॉ. पी. एम. कल्याणकर, प्रमुख कार्यक्रम अमलबजावणी समिती
२. डॉ. एम.एम. नळगीरकर, समाजशास्त्र विभाग प्रमुख

O/C
Recieved
M.M.Nalgirkar

प्राचार्य
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, जि. औरंगाबाद

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित,

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय फुलंब्री

तालुका- फुलंब्री, जिल्हा - औरंगाबाद

समाजशास्त्र विभाग

सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

(Certificate Course in Organic Farming)

जानेवारी ते फेब्रुवारी बॅच 2024 - 25

माहिती पुस्तिका

मानवाच्या मूलभूत गरजांपैकी अन्न ही मानवाची सगळ्यात महत्त्वाची गरज आहे. ही गरज भागविण्यासाठी शेतीच्या माध्यमातून आपण अन्नधान्याची उत्पादन करतो. परंतु आपल्या देशात हरितक्रांतीनंतर शेतीतील अन्नधान्य उत्पादन प्रक्रियेत मोठ्या प्रमाणात रासायनिक खते आणि कीटकनाशकांचा वापर सुरू झाला.ज्याचा परिणाम हळूहळू आपल्या सामाजिक आरोग्यावर तसेच शेतजमिनीच्या प्रदूषणावर होऊ लागला आहे. हे रोखण्यासाठी आपल्यासमोर एक चांगला पर्याय म्हणून सेंद्रिय शेतीचा विषय समोर येतो. म्हणूनच सामाजिक दायित्वाची जाण ठेवून आम्ही सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू करीत आहोत.

सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

उद्दिष्टे:

- सेंद्रिय शेती विषयीची समाजामध्ये जाणीव जागृती करणे
- सेंद्रिय शेती विषयक ज्ञान अधिकाधिक व्यक्तींपर्यंत पोहोचविणे
- सेंद्रिय शेती करण्यासाठी शेतकऱ्यांना प्रवृत्त करणे
- सेंद्रिय शेती मुळे सामाजिक आरोग्याचे संवर्धन होणे

अभ्यासक्रम संरचना

अभ्यासक्रम Code	अभ्यासक्रमाचे नाव	एकूण तासिका	प्रत्येक आठवड्याला होणाऱ्या तासिका		मूल्यमापन पद्धती			एकूण गुण	क्रेडिट
			Theory	Practical	बहुपर्यायी प्रश्नावली MCQ	प्रात्यक्षिक	तोंडी परीक्षा		
Org.Farm-01	सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम	30	02	02	25	15	10	50	2

सदरील अभ्यासक्रमास प्रवेश घेण्यासाठी आवश्यक निकष पुढीलप्रमाणे आहेत.

- पात्रता - 10 वी पास किंवा ज्यांना लिहिता वाचता येते अशा व्यक्ती
- सहभाग - विद्यार्थी, शेतकरी पुरुष व महिला
- विद्यार्थी संख्या - कमीत कमी 10 व जास्तीत जास्त 25 विद्यार्थी अपेक्षित
- कालावधी - 30 दिवस
- माध्यम - मराठी
- फीस - 200
- पास होण्याचा निकष- सदरील अभ्यासक्रमात पास होण्यासाठी परीक्षेमध्ये आणि प्रात्यक्षिक मध्ये 40 टक्के गुण मिळविणे अनिवार्य आहे.
- सदरील अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर प्रमाणपत्र मिळेल

आजच आपला प्रवेश निश्चित करा!

संपर्क

डॉ. मंजुषा नळगीरकर
अभ्यासक्रम समन्वयक
9403756156

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित,

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय फुलंब्री.

समाजशास्त्र विभाग

सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

प्रवेश सुरू! प्रवेश सुरू ! प्रवेश सुरू!

"सूचना "

महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना सुचित करण्यात येते की, समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने आपण सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू करीत आहोत. समाज व शेतीचे आरोग्य चांगले राखण्यासाठी सेंद्रिय शेती ही काळाची गरज बनली आहे. बाजारपेठेत सेंद्रिय शेतीतून उत्पादित वस्तूंची (धान्य, भाजीपाला व फळे) मागणी वाढत आहे. म्हणून आपण हा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना शिकविणार आहोत. **जानेवारी 2025** मध्ये हा अभ्यासक्रम शिकविला जाईल.

तरी या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी लवकरात लवकर आपला प्रवेश निश्चित करावा.

- प्रवेशाची पात्रता दहावी पास
- प्रवेश फीस नाही.
- कालावधी - 15 दिवस
- माध्यम - मराठी

पास होण्याचा निकष - सदरील अभ्यासक्रमात पास होण्यासाठी परीक्षेमध्ये आणि प्रात्यक्षिक मध्ये 40 टक्के गुण मिळविणे अनिवार्य आहे.

सदरील अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर प्रमाणपत्र मिळेल.

M.M.Nalgirkar

अभ्यासक्रम समन्वयक

डॉ. मंजुषा नळगीरकर

9403756156

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित,
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय फुलंब्री
समाजशास्त्र विभाग
सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
2024 - 2025

प्रवेश पत्र

विद्यार्थ्याचे नावः पायल कचरु तावरे

वर्गः BSC(SY)

पत्ताः साई राज नगर फुलंब्री ता. फुलंब्री जि. छ. संभाजीनगर

मोबाईल नंबरः 8805282306

तावरे पायल
स्वाक्षरी

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित,
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय फुलंब्री
समाजशास्त्र विभाग
सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
2024 - 2025

प्रवेश पत्र

विद्यार्थ्याचे नावः आरती शिवाजी शेजुळ

वर्गः BA(F.Y)

पत्ताः न्यु तहसिल फुलंब्री

मोबाईल नंबरः 9503417913

Arti
स्वाक्षरी

Pandit Deendayal Upadhyaya Education Society's

Shri Sant Savta Mali Gramin Mahavidyalay Phulambri

Department of Sociology

Certificate Course in Organic Farming

सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

(PM USHA Sponsored Certificate Course)

2024 - 2025

List of Students Enrolled for the Course

Sr.	Name	Class	Mobile Number
1	Savita Devidas Shejul	BAFY	9145338711
2	Komal Bandu Gandhe	BASY	9860552431
3	Nikita Dyaneshwar Shejul	BAFY	9370742472
4	Ojaswi Subhash Bali	BCOMFY	9975741520
5	Payal Kachru Taware	BSCSY	8805282306
6	Pooja Santosh Ubale	BSCFY	7841857338
7	Kaveri Balu Tawade	BAFY	9422714249
8	Shivani Ganesh Jadhav	BSCFY	9423812609
9	Gaytri Kaduba Chopade	BSCFY	9579671060
10	Dipali Sakharam Wagh	BSCFY	9860396171
11	Divya Santosh Thorat	BASY	9823794548
12	Arti Shivaji Shejul	BAFY	9503417913
13	Aditi Narayan Wagh	BSCFY	9226574502
14	Sanvidhan Subhash Bankar	BASY	9892263455
15	Sanjivani Rangnayh Raut	BSCFY	7559266121

M.M.Nalgirkar

Prof. Dr. Manjusha M. Nalgirkar

Co-ordinator

Pandit Deendayal Upadhyaya Education Society's

Shri Sant Savta Mali Gramin Mahavidyalay, Phulambri

Department of Sociology

Certificate Course in Organic Farming

सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

2024-25

Time Table

(1 February to 12 February 2025)

Sr.	Date	Day	Lecture Time		
			1	2	3
1	01/02/2025	Saturday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
2	03/02/2025	Monday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
3	04/02/2025	Tuesday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
4	05/02/2025	Wednesday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
5	06/02/2025	Thursday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
6	07/02/2025	Friday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
7	08/02/2025	Saturday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
8	10/02/2025	Monday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
9	11/02/2025	Tuesday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm
10	12/02/2025	Wednesday	08.30am to 10.00am	02.00pm to 03.30pm	03.30pm to 05.00pm

M.M. Nalgirkar

Prof. Dr. Manjusha M. Nalgirkar

Co-ordinator

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता।।

स्थापना वर्ष : १९९७
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि.छ. संभाजी नगर ४३११११
Web Site: www.dindayal.org
Email ID:

Phone No : 0240-2633988, Mob. 9970126100
Pandit Dindayal Upadyaya Education Society's
SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN MAHAVIDYALAYA
Phulambri, Ta.Phulambri, chh. Sambhajinagar 431111
Permanent Affiliation: PPG/2008-09/12077-81,dt 17/7/2008
UGC -2(f) & 12 (B) Letter No : 8-219/2009 (CPP-I/C) dt.27/8/2010

Affiliated to Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chh. Sambhajinagar431004

Hon. Haribhau Bagde	Hon. Nivrutti Gawande	Dr. Subhash Takle
President	Secretary	Principal

एसएसएसएमजीएम/निमंत्रण/२०२४-२५/ दिनांक : ०३/०२/२०२५

निमंत्रण पत्र

प्राति,
डॉ. विनोद वावधने (सहाय्यक प्राध्यापक)
डॉ. गंगाधरराव पाथ्रीकर कृषी महा. पाथ्री

विषय :- अतिथी व्याख्याता म्हणून उपस्थित राहणे बाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयी आपणास विनंती करण्यात येते की, आमच्या महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ०१ फब्रुवारी २०२५ ते दि. १२ फेब्रुवारी २०२५ या दरम्यान दहा दिवसाचा सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम चालविला जाणार आहे. या अभ्यासक्रमसाठी व्याख्याते म्हणून आपणास दि. ६ व ७ फेब्रुवारी २०२५ रोजी दुपारी २:०० ते ५:०० या वेळेत दोन दिवस निमंत्रित करण्यात येत आहे.

तरी आपण उपस्थित राहून सहकार्य करावे, ही विनंती.

डॉ.एस.आर.टकले
प्राचार्य
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री जि. औरंगाबाद

O/C

Received

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता ।।

स्थापना वर्ष : १९९७
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि.छ. संभाजी नगर ४३११११
Web Site: www.dindayal.org
Email ID:

Phone No : 0240-2633988, Mob. 9970126100
Pandit Dindayal Upadyaya Education Society's
SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN MAHAVIDYALAYA
Phulambri, Ta.Phulambri, chh. Sambhajinagar 431111
Permanent Affiliation: PPG/2008-09/12077-81,dt 17/7/2008
UGC -2(f) & 12 (B) Letter No : 8-219/2009 (CPP-I/C) dt.27/8/2010

Affiliated to Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chh. Sambhajinagar431004

Hon. Haribhau Bagde President	Hon. Nivrutti Gawande Secretary	Dr. Subhash Takle Principal

एसएसएसएमजीएम/निमंत्रण/२०२४-२५/ दिनांक : ०३/०२/२०२५

निमंत्रण पत्र

प्राति,
श्री. निलेश भिंगार्डे (सहाय्यक प्राध्यापक)
डॉ. गंगाधरराव पाथ्रीकर कृषी महा. पाथ्री.

विषय :- अतिथी व्याख्याता म्हणून उपस्थित राहणे बाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयी आपणास विनंती करण्यात येते की, आमच्या महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ०१ फब्रुवारी २०२५ ते दि. १२ फेब्रुवारी २०२५ या दरम्यान दहा दिवसाचा सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम चालविला जाणार आहे. या अभ्यासक्रमसाठी व्याख्याते म्हणून आपणास दि. ४ व ५ फेब्रुवारी 2025 रोजी दुपारी २:०० ते ५:०० या वेळेत दोन दिवस निमंत्रित करण्यात येत आहे.

तरी आपण उपस्थित राहून सहकार्य करावे, ही विनंती.

Takle
डॉ.एस.आर.टकले
प्राचार्य
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री जि. औरंगाबाद

O/C

Received
Bhingarde.

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता।।

स्थापना वर्ष : १९९७
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि.छ. संभाजी नगर ४३११११
Web Site: www.dindayal.org
Email ID:

Phone No : 0240-2633988, Mob. 9970126100
Pandit Dindayal Upadyaya Education Society's
SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN MAHAVIDYALAYA
Phulambri, Ta.Phulambri, chh. Sambhajinagar 431111
Permanent Affiliation: PPG/2008-09/12077-81,dt 17/7/2008
UGC -2(f) & 12 (B) Letter No : 8-219/2009 (CPP-I/C) dt.27/8/2010

Affiliated to Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chh. Sambhajinagar431004

Hon. Haribhau Bagde **President**	**Hon. Nivrutti Gawande** **Secretary**	**Dr. Subhash Takle** **Principal**

एसएसएसएमजीएम/आभार/२०२४-२५/538 दिनांक : 7/2/2025

आभार पत्र

प्राति,
डॉ. विनोद वावधने (सहाय्यक प्राध्यापक)
डॉ. गंगाधरराव पाथ्रीकर कृषी महा. पाथ्री

, आमच्या महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ०१ फब्रुवारी २०२५ ते दि. १२ फेब्रुवारी २०२५ या दरम्यान दहा दिवसाचा सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम चालविला आहे. या अभ्यासक्रमासाठी व्याख्याते म्हणून आपण दि. 6, 9, 10 फेब्रुवारी 2025 रोजी उपस्थित राहून मार्गदर्शन केले त्याबद्दल आपले मन:पूर्वक आभार.

धन्यवाद !..

प्राचार्य
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री जि. औरंगाबाद

O/C
Received.

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता।।

स्थापना वर्ष : १९९७
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि.छ. संभाजी नगर ४३११११
Web Site: www.dindayal.org
Email ID:

Phone No : 0240-2633988, Mob. 9970126100
Pandit Dindayal Upadyaya Education Society's
SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN MAHAVIDYALAYA
Phulambri, Ta.Phulambri, chh. Sambhajinagar 431111
Permanent Affiliation: PPG/2008-09/12077-81,dt 17/7/2008
UGC -2(f) & 12 (B) Letter No : 8-219/2009 (CPP-I/C) dt.27/8/2010

Affiliated to Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chh. Sambhajinagar431004

Hon. Haribhau Bagde	**Hon. Nivrutti Gawande**	**Dr. Subhash Takle**
President	**Secretary**	**Principal**

एसएसएसएमजीएम/आभार/२०२४-२५/539 दिनांक : 7/2/2025

आभार पत्र

प्रति,

श्री. निलेश भिंगार्डे,(सहाय्यक प्राध्यापक)

डॉ. गंगाधरराव पाथ्रीकर कृषी महा. पाथ्री.

, आमच्या महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ०१ फब्रुवारी २०२५ ते दि. १२ फेब्रुवारी २०२५ या दरम्यान दहा दिवसाचा सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम चालविला आहे. या अभ्यासक्रमासाठी व्याख्याते म्हणून आपण दि. ४ व ५ फेब्रुवारी 2025 रोजी उपस्थित राहून मार्गदर्शन केले त्याबद्दल आपले मन:पूर्वक आभार.

धन्यवाद !..

प्राचार्य
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री जि. औरंगाबाद

O/C

Received

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता।।

स्थापना वर्ष : १९९७
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि.छ. संभाजी नगर ४३११११
Web Site: www.dindayal.org
Email ID:

Phone No : 0240-2633988, Mob. 9970126100
Pandit Dindayal Upadyaya Education Society's
SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN MAHAVIDYALAYA
Phulambri, Ta.Phulambri, chh. Sambhajinagar 431111
Permanent Affiliation: PPG/2008-09/12077-81,dt 17/7/2008
UGC -2(f) & 12 (B) Letter No : 8-219/2009 (CPP-I/C) dt.27/8/2010

Affiliated to Dr.Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chh. Sambhajinagar431004

Hon. Haribhau Bagde President | **Hon. Nivrutti Gawande** Secretary | **Dr. Subhash Takle** Principal

एसएसएसएमजीएम/आभार/२०२४-२५/622-1

दिनांक : 12/2/2025

आभार पत्र

प्राति,
प्रा. निर्मला कारभारी वाघ
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महा. फुलंब्री.

, आमच्या महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. ०१ फब्रुवारी २०२५ ते दि. १२ फेब्रुवारी २०२५ या दरम्यान दहा दिवसाचा सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम चालविला आहे. या अभ्यासक्रमासाठी व्याख्याते म्हणून आपण दि. 8, 9, 10 फेब्रुवारी 2025 रोजी उपस्थित राहून मार्गदर्शन केले त्याबद्दल आपले मन:पूर्वक आभार.

धन्यवाद !..

प्राचार्य
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय
फुलंब्री, जि. औरंगाबाद

Recived

Shri Sant Savta Mali Gramin Mahavidyalaya Phulambri,
Department of Sociology
Certificate Course in Organic Farming
सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
(PM USHA Sponsored Certificate Course)
2024-25
Attendance (1 to 12 February 2025)

Sr No.	Name	1	1	1	3	3	3	4	4	4	5	5	5	6	6	6	7	7	7	8	8	8	10	10	10	11	11	11	12	12	12
1	Savita Devidas Shejul	P	P	P	P	P	P	P	P	P	A	A	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
2	Komal Bandu Gandhe	P	P	P	P	P	P	A	A	A	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
3	Nikita Dyaneshwar Shejul	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	A	A	A	P	P	P	P	P	P	P	P	P
4	Ojaswi Subhash Bali	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
5	Payal Kachru Taware	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
6	Pooja Santosh Ubale	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
7	Kaveri Balu Tawade	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
8	Shivani Ganesh Jadhav	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
9	Gaytri Kaduba Chopade	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
10	Dipali Sakharam Wagh	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
11	Divya Santosh Thorat	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
12	Arti Shivaji Shejul	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
13	Aditi Narayan Wagh	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
14	Sanvidhan Subhash Bankar	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
15	Sanjivani Rangnath Raut	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P

M.M. Nalgirkar

Prof. Dr.Manjusha M. Nalgirkar
Co-ordinator

पंडित दीनदयाल उपाध्याय शिक्षण संस्था संचालित,

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय, फुलंब्री

विद्यार्थी उपस्थिती पट

प्राध्यापकाचे नाव: प्रा. निलेश भिंगारे विषय: सेंद्रिय शेती दिनांक: 4/2/2025

अ.क्र	वेळ	वर्ग	पेपर	विद्यार्थ्यांचे नाव	स्वाक्षरी
		B.A(SY)		Divya Thorat.	D.Thorat
		B.S.C(f.y)		Aditi Wagh	Awagh
		B.A(Fy)		Kaveri Tawade	Kaveri
		B.S.C(f.y)		Dipali Wagh	Dipali
		Bsc(f.y)		Shivani Jadhav	Shivani
		BA(S.y)		Sanvidhan	SBankar
		Bsc(Fy)		Gayatri chepde	Gayatri
		Bsc (Fy)		Pooja elbale	Pooja.
		Bsc(fy)		Soniya Raut	Sraut
		BA(fy)		Aarti Shejul	Arti
11		BSC(SY)		Payal Kachru Tavare	तावरे पायल.
		B.A(F.y)		Savita Devidas shejul	Savita
		B.Com(F.y)		Ojasvi Subhash Bali	Ojasvi
		BSC 1st		Sanjivani Rangnath Raut	Sanjivani

Nilesh

प्राध्यापकाचे नाव व स्वाक्षरी

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालयफुलंब्री
समाजशास्त्र विभाग दिनांक: / /2025
सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
लेखी परीक्षा बहुपर्यायी (MCQ)

विद्यार्थ्याचे नाव : पायल कचरु तावरे वर्ग BSC(SY) मिळालेले गुण: 23/25

प्रश्न 1: सेंद्रिय शेती म्हणजे काय?

(अ) रासायनिक खते वापरणे, (ब) नैसर्गिक खते वापरणे, (क) सिंथेटिक खते वापरणे, (ड) रासायनिक कीटकनाशके वापरणे.

प्रश्न 2: कंपोस्ट म्हणजे काय?

(अ) रासायनिक खत, (ब) नैसर्गिक विघटित पदार्थांपासून तयार केलेले खत, (क) सिंथेटिक खत, (ड) जैविक कीटकनाशक.

प्रश्न 3: व्हर्मीकंपोस्टिंग मध्ये काय वापरले जाते?

(अ) गांडुळे, (ब) उंदीर, (क) कीटक, (ड) फुलपाखरे.

प्रश्न 4: नीमतेल सेंद्रिय शेतीत कसे वापरले जाते?

(अ) रासायनिकखत, (ब) नैसर्गिक कीटकनाशक, (क) सिंथेटिक खत, (ड) यांत्रिक कीटक नियंत्रण.

प्रश्न 5: ग्रीन मॅन्युअर म्हणजे काय?

(अ) जैविकखत, (ब) पिकांपूर्वी जमिनीत मिसळण्यासाठी वाढवलेली झाडे, (क) सिंथेटिक खत, (ड) यांत्रिक कीटक नियंत्रण.

प्रश्न 6. सेंद्रिय शेतीचा मुख्य उद्देश काय आहे?

(अ) उत्पादन वाढवणे (ब) पर्यावरण संरक्षण (क) खर्च कमी करणे (ड) जलद वाढ

प्रश्न 7. रोटेशनल क्रॉपिंगचे फायदे काय आहेत?

(अ) माती सुधारणा (ब) रोग-कीटक नियंत्रण (क) पोषक तत्वांचे संतुलन (ड) वरील सर्व

प्रश्न 8. मल्चिंग चे फायदे काय आहेत?

(अ) मातीची नमी राखणे व उष्णता नियंत्रित करणे (ब) माती पलटने (क) रासायनिक खत वापरणे(ड) फक्त पिकांचे संरक्षण

प्रश्न 9. बायो फर्टिलायझर म्हणजे काय?

(अ) रासायनिक उर्वरक (ब) सूक्ष्म जीवांधारित जैविक खत (क) सिंथेटिक उर्वरक (ड) कीटकनाशक

प्रश्न१0: नीम अर्काचा उपयोग मुख्यत: कोणत्या कीटकावर होतो?

(अ) उंदरांवर b) पतंग आणि अळीवर (क) गवतावर (ड) उडणाऱ्या पक्ष्यांवर

प्रश्न 11: मातीच्या आरोग्यासाठी सेंद्रिय शेतीत काय वापरले जाते?

(अ) रासायनिक उर्वरक (ब) जैविक खत (क) सिंथेटिक कीटकनाशक (ड) माती पलटना

प्रश्न 12: कव्हर क्रॉपिंगचे फायदे काय आहेत?

(अ) माती संरक्षण (ब) पोषक तत्वांचे संवर्धन (क) रोगनियंत्रण (ड) वरीलसर्व

प्रश्न 13: बायोपेस्टीसाइड्स म्हणजे काय?

(अ) रासायनिक कीटकनाशक (ब) सूक्ष्मजीव आधारित नैसर्गिक कीटकनाशक (क) सिंथेटिक कीटकनाशक(ड) वनस्पती अर्क

प्रश्न 14: पिकांचे विविधीकरण करण्याचे कारण काय आहे?

(अ) जमिनीची सुपीकता वाढवणे (ब) रोगांचा प्रादुर्भाव कमी करणे (क) उत्पन्न वाढवणे (ड) वरील सर्व

प्रश्न 15कडुनिंबाचा रस कोणत्या प्रकारच्या कीटकनाशकासाठी उपयुक्त असतो?

(अ) बुरशी नाशक(ब) कीटक नाशक(क) तण नाशक(ड) जीवाणू नाशक

प्रश्न 16: जलव्यवस्थापनासाठी सेंद्रीय शेतीत कोणती पद्धत उपयुक्त?

(अ) ड्रिपइरिगेशन (ब) स्प्रिंकलर(क) बौछार (ड) सेंट्रलसिंचन

प्रश्न 17: मातीतील सूक्ष्म जीवांचे महत्त्व म्हणजे?

(अ) पोषक तत्वांची उपलब्धता वाढवणे (ब) कीटक नियंत्रि तकरणे (क) मातीपलटना (ड) रासायनिक खत तयार करणे

प्रश्न 18:जैविक विविधता जपण्यासाठी सेंद्रीय शेतीत काय करावे?

(अ) एकाच पिकाची लागवड (ब) विविध पिकांची लागवड (क) रासायनिक उर्वरक वापरणे (ड) सिंथेटिक कीटकनाशक वापरणे

प्रश्न 19: सेंद्रिय शेतीमध्ये रासायनिक घटकांचा वापर कमी करण्यासाठी काय वापरले जाते?

(अ) रासायनिक स्प्रे(ब) जैविक उपाय(क) सिंथेटिक उपाय(ड) रासायनिक उर्वरक

प्रश्न 20: पर्यावरणपूरक पद्धतीमध्ये सेंद्रिय शेतीत कोणता घटक महत्त्वाचा आहे?

(अ) रासायनिक उर्वरक(ब) नैसर्गिक उर्वरक(क) सिंथेटिक कीटकनाशक(ड) फॉस्फेट

प्रश्न 21: पोषक तत्वांची पुनर्भरणासाठी सेंद्रिय शेतीत काय वापरले जाते?

(अ) रासायनिक खत (ब) जैविक खत (क) सिंथेटिक उर्वरक(ड) रासायनिक कीटकनाशक

प्रश्न 22: सेंद्रिय शेतीची शाश्वतता साधण्यासाठी मुख्य घटक कोणते?

(अ) माती, पाणी आणि जैविक घटक (ब) फक्त रासायनिक पदार्थ (क) फक्त सिंथेटिक पदार्थ (ड) फक्त पाणी

प्रश्न 23: निम्न पैकी कोणते एक सेंद्रीय किटकनाशक आहे?

(अ) मोनोक्रोटोफॉस(ब) बीटी(क) डायमेथोएट)(ड) कार्बेरिल

प्रश्न 24: रासायनिक पदार्थ टाळण्याचे मुख्य कारण काय आहे?

(अ) उत्पादन वाढवणे(ब) मातीचे नैसर्गिक आरोग्य राखणे(क) खर्च वाढवणे(ड) जलद शिडीवाढ

प्रश्न 25: माती सुधारण्यासाठी सेंद्रीय शेतीत काय वापरले जाते?

(अ) कम्पोस्ट (ब) रासायनिक खत (क) सिंथेटिक उर्वरक (ड) फॉस्फेट

Questions Number	Answer key
1.	(ब) नैसर्गिक खते वापरणे
2.	(ब) नैसर्गिक विघटित पदार्थांपासून तयार केलेले खत
3.	(अ) गांडुळे
4.	(ब) नैसर्गिक कीटकनाशक
5.	ब) पिकांपूर्वी जमिनीत मिसळण्यासाठी वाढवलेली झाडे
6.	(ब) पर्यावरण संरक्षण
7.	(ड) वरील सर्व
8.	(अ) मातीची नमी राखणे व उष्णता नियंत्रित करणे
9.	(ब) सूक्ष्मजीवां धारित जैविक खत
10.	(ब) पतंग आणि अळीवर
11.	(ब) जैविक खत
12.	(ड) वरील सर्व
13.	(ब) सूक्ष्मजीव आधारित नैसर्गिक कीटकनाशक
14.	(ड) वरील सर्व
15.	(ब) कीटकनाशक
16.	(अ) ड्रिप इरिगेशन
17.	(अ) पोषक तत्वांची उपलब्धता वाढवणे
18.	(ब) विविध पिकांची लागवड
19.	(ब) जैविक उपाय
20.	(ब) नैसर्गिक उर्वरक
21.	(ब) जैविक खत
22.	(अ) माती, पाणी आणि जैविक घटक
23.	(ब) बीटी
24.	(ब) मातीचे नैसर्गिक आरोग्य राखणे
25.	(अ) कम्पोस्ट

Pandit Deendayal Upadhyaya Education Society's

Shri Sant Savta Mali Gramin Mahavidyalay Phulambri

Department of Sociology

Certificate Course in Organic Farming

सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

(PM USHA Sponsored Certificate Course)

2024 - 2025

Result Sheet

Sr.	Name	MCQ 25 Marks	Practical 15 Marks	Oral 10 Marks	Total Marks 50 Marks	Certificate Received
1	Savita Devidas Shejul	25	10	05	40	[signature]
2	Komal Bandu Gandhe	25	09	05	39	[signature]
3	Nikita Dyaneshwar Shejul	23	09	06	38	[signature]
4	Ojaswi Subhash Bali	25	10	06	41	[signature]
5	Payal Kachru Taware	23	12	07	42	[signature]
6	Pooja Santosh Ubale	23	10	06	39	[signature]
7	Kaveri Balu Tawade	24	11	05	40	Kaveri
8	Shivani Ganesh Jadhav	24	10	06	40	Shivani
9	Gaytri Kaduba Chopade	21	09	05	35	Gayatri
10	Dipali Sakharam Wagh	25	10	06	41	Dipali
11	Divya Santosh Thorat	22	09	05	36	D. Thorat
12	Arti Shivaji Shejul	25	11	08	44	Arti
13	Aditi Narayan Wagh	25	10	06	41	A.wagh
14	Sanvidhan Subhash Bankar	14	11	07	32	Sanvidhan
15	Sanjivani Rangnath Raut	25	10	05	40	Sanjivani

Prof. Nirmala Wagh
Guest Lecturer

Prof. Nilesh Bhingarde
Guest Lecturer

Dr. Vinod Wavdhane
Guest Lecturer

M.M. Nalgirkar
Prof. Dr. Manjusha Nalgirkar
Co-ordinator

उद्यमे निवसती अर्थ । ज्ञानात उद्यमता ॥

Pandit Deendyal Upadhyaya Education Society's

Shri Sant Savta Mali Gramin Mahavidyalaya, Phulambri

Phulambri, Tal. Phulambri, Dist. Chhatrapati Sambhaji Nagar 431111 (MS)
Academic Audit 'A Grade, NAAC Accredited with 'B' Grade, UGC- 2(f) &12 (B)

Department of Sociology

Certificate Course in Organic Farming

Pradhanmantri Uchchatar Shiksha Abhiyan (PM USHA)

This certificate is awarded to

Mr/Miss. ______________________________ has been awarded to completion of Certificate Course in Organic Farming during ______ to ______ 2025 at College Campus. Phulambri Dist.Chhatrapati Sambhajinagar (MS) India.

Prof. Dr.Manjusha Nalgirkar
Course Co-ordinator

Dr. S. R. Takle
Principal

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय, फुलंब्री

पी एम उषा योजना प्रायोजित

समाजशास्त्र विभाग

“सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम अहवाल”

शैक्षणिक वर्ष 2024-2025

समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष 2024-25 मध्ये सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यात आला. सदरील अभ्यासक्रमासाठी 15 विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला होता. सेंद्रिय शेती अभ्यासक्रमाचा तासिका 01 फेब्रुवारी ते 12 फेब्रुवारी 2025 या दरम्यान सोमवार, मंगळवार, बुधवार, गुरुवार, शुक्रवार आणि शनिवार या दिवशी सकाळी 8:30 ते 10:00 तसेच दुपारी 2:00 ते 5:00 या वेळेत घेण्यात आल्या. सेंद्रिय शेती अभ्यासक्रमाचे (थेरी व प्रात्यक्षिक) अध्यापन करण्यासाठी अतिथी व्याख्याते म्हणून डॉ. गंगाधरराव पाथ्रीकर कृषी महाविद्यालय पाथ्री ता. फुलंब्री. येथील डॉ. विनोद वावधने (सहाय्यक प्राध्यापक) प्रा. निलेश भिंगार्डे (सहाय्यक प्राध्यापक), प्रा.निर्मला वाघ (सहाय्यक प्राध्यापक) संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय फुलंब्री यांना निमंत्रित करण्यात आले होते.

विद्यार्थ्यांना सेंद्रिय शेतीचा प्रकल्प प्रत्यक्ष पाहता यावा म्हणून डॉ. गंगाधरराव पाथ्रीकर कृषी महाविद्यालय पाथ्री ता. फुलंब्री सेंद्रिय शेतीचे तयार केलेले मॉडेल दाखविण्यासाठी विद्यार्थ्यांना दिनांक 13 फेब्रुवारी 2025 रोजी भेटीसाठी नेण्यात आले. प्रकल्प भेटीदरम्यान आधुनिक शेती तंत्रज्ञान, सुधारित बियाणे, सेंद्रिय शेती यासंबंधी संशोधन मृदा परीक्षण प्रयोगशाळा, वनस्पती रोगनियंत्रण विभाग आणि हवामान केंद्राची माहिती विद्यार्थ्यांना मिळाली. तसेच प्रयोगशाळा आणि कृषी तंत्रज्ञान विविध प्रयोगशाळा जसे की मृदा परीक्षण, कीडनाशक चाचणी, रोपवाटिका यांची पाहणी विद्यार्थ्यांनी केली.ठिबक सिंचन, मल्चिंग, हरितगृह तंत्रज्ञान यांचा प्रत्यक्ष अनुभव घेतला.महाविद्यालयाच्या संलग्न शेतात धान्य, डाळी, तेलबिया आणि फळबाग व्यवस्थापन पाहिले. जैविक खतांची माहिती आणि त्याचा शेतीतील उपयोग यावर मार्गदर्शन मिळाले.

सेंद्रिय खतांमध्ये महत्त्वाची खत म्हणजे शेणखत, शेणखतामध्ये नत्र, स्फुरद व पालाश असते. गोठ्यातील पालापाचोळा, गाई-म्हशींचे शेण, मूत्र, इत्यादी घटकांपासून तयार होणारे खत, तेलबियांची पेंड, हिरवळीची खते, गांडूळ खत, कंपोस्ट खत इत्यादींपासून सेंद्रिय खत तयार कसे होतात तसेच शेतीवर वृक्षरोपावरती कीटक पडल्यानंतर कीटकनाशक म्हणून निंबोळी अर्क याचे प्रत्यक्ष प्रात्यक्षिक ही श्री. निलेश भिंगार्डे (सहाय्यक प्राध्यापक) यांनी विद्यार्थ्यांना दाखवले. तसेच सेंद्रिय शेती किती महत्त्वाची आहे या संदर्भातील विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले. त्यानंतर प्रत्यक्ष सेंद्रिय पद्धतीने तयार केलेल्या शेतीचा प्रोजेक्ट विद्यार्थ्यांनी पाहिला, ज्यामध्ये भाजीपाला शेती, फळबाग शेती व धान्य शेती सेंद्रिय पद्धतीने कशी केली जाते तसेच रोपवाटिका व सीड बँक कशी तयार करायची

याविषयी श्री. . निलेश भिंगार्डे (सहाय्यक प्राध्यापक) यांनी सविस्तर मार्गदर्शन केले. या मार्गदर्शनामुळे व प्रकल्प भेटीमुळे विद्यार्थ्यांना सेंद्रिय शेतीचे महत्व कळायला मदत झाली.

सदरील अभ्यासक्रमावरील लेखी व प्रात्यक्षिक आणि मौखिक परीक्षा दिनांक 14 फेब्रुवारी 2025 रोजी घेण्यात आली. ज्यात 25 गुणांची बहुपर्यायी प्रश्नावली, 15 गुणांचे प्रात्यक्षिक आणि 10 गुणांची मौखिक परीक्षा होती. प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांना घरून सेंद्रिय खत किंवा सेंद्रिय कीटकनाशक तयार करून आणायला सांगितले होते. 15 फेब्रुवारी रोजी परीक्षेचा निकाल घोषित करण्यात आला तसेच प्रमाणपत्रांचे वितरण करण्यात आले. सदरील परीक्षेत गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक कु. आरती शिवाजी शेजुळ, द्वितीय क्रमांक कु. पायल कचरू तावरे आणि तृतीय क्रमांक कु. ओजस्वी सुभाष बळी आणि कु. आदिती नारायण वाघ यांनी मिळविला.

"सेंद्रिय शेती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम अहवाल"

छायाचित्रे

सेंद्रिय शेती अभ्यासक्रम शिकवताना प्राध्यापक

प्रा. निलेश भिंगार्डे

डॉ. विनोद वावधने

डॉ. मंजुषा नळगीरकर

प्रा. निर्मला वाघ

अभ्यास सहल/क्षेत्रभेट 13/2/2025

डॉ. गंगाधरराव पाथरीकर कृषी महाविद्यालय पाथरी

लिंबोळी अर्क कीटकनाशक प्रात्यक्षिक सांगताना श्री स्वप्निल लहाने

गांडूळ खत निर्मिती प्रक्रिया समजून सांगताना प्रा. निलेश भिंगार्डे

भाजीपाला लागवड प्रकल्प

फळबाग लागवड प्रकल्प

प्रात्यक्षिक व मौखिक परीक्षा 14/2/2025

प्रमाणपत्र वितरण 15/2/2025